

Är du sakkunnig i en aktuell fråga? Sänd ditt inlägg till debatt@di.se Bifoga högupplöst porträttfoto. Textlängd 2 500–6 000 tecken inklusive blanksteg.

Jämfört med en svensk regeringsförklaring är ett tyskt koalitionsavtal betydligt mer detaljerat, det omfattar nära 200 sidor politisk prosa. Det är alltså mer detaljrikt än ett svenskt partiprogram hos enskilda partier. Man reglerar även hur samarbetet ska gå till. Detta borgar för ett starkt mandat, skriver Tysklandskännaren **Per Tryding**.

STOR KOALITION. President Frank-Walter Steinmeier, i mitten, lämnar över utnämningsskildret till socialdemokraten Olaf Scholz som blir finansminister i Angelas Merkels nya regering.

FOTO: WOLFGANG KUMM

En stark tysk regering

Det finns ett underbart kolage av paparazzibilder på Angela Merkel när hon semestrar de senaste åren i Tyrolen. Bilden är tagen ur samma vinkel, på samma plats. Bilderna är karbonkopior på varandra. Merkel har på sig samma byxa, samma skjorta och samma hatt år efter år. Enkelt och utan åthävor tar hon sig fram. Symboliken är nästan överdriven och förmodligen inte helt utan avsikt från Merkels sida. Här är läget stabilt och tryggt.

Och i politiken blev det en Grosse Koalition, GroKo, till slut ändå i Tyskland. Och Merkel kan regera vidare. Hon har nu en hel lång mandatperiod, minus ett halvårs just avslutade förhandlingar, på sig att jobba vidare. Frågan är vad vi kan vänta oss nu. Och är det stabilitet vi vill ha?

När SPD räknade ihop sina röster och slickade såren efter valet förkunnade partiledaren Martin Schulz att det var slut med samregerande och att man nu skulle ut i opposition. Tanken var att ge ett demokratiskt seriöst alternativ till missnöjesröster under en mandatperiod där CDU skulle kunna regera ner sig. Sedan kunde SPD göra en stark comeback i nästa val. Så CDU förhandlade i stället med de mindre partierna, men liberalerna fegade ur i koalitionsförhandlingarna. Ledande kristdemokratiska förhandlare morrade om att de verkade ha bestämt sig för att leta skäl att hoppa av redan innan första runda samtal.

Så bollen hamnade återigen hos SPD. Och trots högljudna röster inom partiet som ville slippa besväret segrade återigen linjen att man som parti har ett ansvar för landet i första hand.

Förhandlingarna har tagit lång tid. Och det ska inte misstolkas som en svaghet. En tysk GroKo bygger på ett omfattande gemensamt dokument som båda partierna skriver under, ett koalitionsavtal. Detta avtal är det som också antagits av partierna vid extra stämmor. På detta sätt byggs ett starkt och solitt mandat att leverera på avtalet. Att det tar tid beror på att det är grundligt.

Efter att avtalet nu spikats för man fram ministerlistan och det är persongalleriet i ministären som ger avtalet stil och karaktär när det nu successivt ska levereras. Av särskilt intresse är kanske finansministern Olaf Scholz som hämtas från jobbet som borgmästare och regeringschef i Hamburg. Hamburg är en stadsstat, med stora befogenheter och bland annat ett eget pampigt lobbykontor i Bryssel. Från Hamburg har det kommit mycket fin sosseadel genom åren. Helmut Schmidt är kanske den mest prominenta. Och Scholz är lika oblyg som Schmidt på sin tid. "Beställer man ledarskap av mig", har han sagt, "så bör man veta att man också får ledarskap".

Som mångårig politiker i Hamburg har han haft relativt täta kontakter med svenska politiker, bland annat genom stadens utbyte med Malmö och samverkan kring byg-

Per Tryding.

get av tunneln under Fehmarn Belt. När han var i Köpenhamn för ett par år sedan passade han på att ordna en blixvisit till Malmö för att göra utspel om vikten av fasta förbindelser. Med sig hade han ett dussin tyska journalister. Efter inlägg från Handelskammaren och egna reflektioner lät han sig fotograferas med bron som kuliss och sedan åkte han hem. Han var i Sverige i 30 minuter. Kanske det kortaste utlandsbesöket någonsin. Den mannen kan leverera.

Tack vare koalitionsavtalet vet vi redan en hel del om Tysklands position kommande år. Ett axplock är att Scholz måste lägga minst 3 procent av tysk BNI – alltså BNP förutom export – på forskning och utveckling för att tysk industri skall hänga med i konkurrensen. Det betyder omkring 1 000 miljarder kronor per år. Das Mittelstand – alltså de berömda medelstora tyska företagen – ägnas ett eget avsnitt där man bland annat vill säkra att dessa har god finansiering.

Regeringen går in för att fullfölja en europeisk inre marknad. Gränser ska byggas bort med infrastruktur och administrativ gränstrafik ska avlägsnas, inte minst för att gynna små och medelstora företag. Avtalet slår fast att arbetet med att ena Europa är Tysklands vikt-

gaste uppgift. Och i den nu aktuella handelspolitiken gäller en kraftfull och tydligt frihandelsvänlig linje där man vill stärka WTO.

De hot som trots allt finns mot regeringen kommer inifrån. I avtalet finns tre partners eftersom Bayern har ett alldeles eget kristdemokratiskt parti som är självständig partner i avtalet. Här finns en del politiska tår som kan ömma under resan. Men i tysk politik är det inte självklart att man förlorar opinionsmässigt på att regera.

Därför är det nog i första hand persongalleriet och rollbesättningen som kan förändra handlingen. Inom SPD har man delvis redan genomfört ett personalombyte inom partiet i samband med att avtalet klubbades. Det talar för att man kan hålla ihop. Inom CDU är det stödet för Merkel som är frågan. Detta är rimligen hennes sista period. Och det finns ett visst mönster när det gäller långvariga ledare som Thatcher och Kohl. För någon blir kanske iveren att försöka ta över för stor om ett par, tre år. Det kan skaka om hela grundvalen.

Men annars är Merkels personifierade stabilitet ändå grundtipset för de kommande åren. Vi kan nog räkna med en förutsägbar och tydlig tysk mandatperiod. Men ska också minnas att alla stora länder har politiker med stora egon.

PER TRYDING

vice vd, Sydsvenska Handelskammaren, internationell ekonom, PhD

"Inom CDU är det stödet för Merkel som är frågan. Detta är rimligen hennes sista period."